

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP

VIII. évfolyam.

FIUME szerda 1911. július 26.

168. szám.

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229.)
Vicolo dell' Ospedale, Wurzer ház I. emelet.

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 932.

Felelős szerkesztő:

MURAI JENŐ.

Előfizetési ár:

Egész évre 24 kor. Negyedévre 6 kor.
Félévre 12 kor. Egy hónapra 2 kor.

Egyes szám ára helyben 6 fillér.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 60 fillér.

Földrengés és városépítés.

Az a végzetes katasztrófa, mely az egyik legvirágzóbb magyar várost, Kecskemétet tette tönkre, s mely milliókat kitevő károkat okozott, aktuálissá teszi a kérdést: általános biztonsági szempontból és az ismétlődő földrengésekre való tekintettel hogyan történjék a városok építése és hogyan védekezzünk a földrengés ellen? Régen megállapított követelménye a helyes városrendezési és városfejlesztési programnak, hogy a városok építése a város közeli és távoli jövőjét, fejlődését figyelembevevő, előre megállapított városterv szerint történjék.

Minden városépítkezési és városrendezési terv alapelve, hogy a városok kialakulása tervszerűséggel intéztesse és pedig a gyakorlati szükséglet kielégítése szempontjából egyrészt, a biztonsági s a művészi követelmények figyelembevételével másrészt. A városépítkezések biztonsági követelményeit illetőleg egész napjainkig rendkívüli körülményekkel nem igen vetett számot a városépítés fejlődő tudománya.

Legalább is erre nem fektetett oly nagy súlyt, mint lehetett és kellett volna. Az 1880-as években történt ischiai és san-remoi földrengések s általában a délolaszországi földrengések után a lakosok csak olyan módon építették fel házaikat, mint előbb és a középületek építését illetőleg sem történt semmi különösebb, a földrengések ellen irányuló tervszerű védekezés az építkezéseknél. Mindazon-

„A Tengerpart“ tárcája.

Az édes ösztön.

Mr. Rachinot, aki főnökhelyettes volt a hivatalban, önző agglegény volt s egyedül munkája érdekelte. Nem vágyott arra, hogy jó barátai legyenek s teljesen mindegy volt neki az is, ha az alája helyezett tisztviselők nem kedvelték is. Hivatalán kívül nem ismert senkit, soha másra nem gondolt, soha másnak szíveséget nem tett.

Folyton feketébe öltözött járt, sovány, merev tartású ember volt s olyan hatást tett, mint egy megcsontosodott uzorás. Külsőn hideg és makacs tekintetű szemei beszéltek lelkének érzéketenségéről.

Ha az alája helyezett tisztviselők valamelyikéhez szólt, lassu, rekedt orrhangon beszélt, minden szót megrágvá s ez már egymagában véve is megijesztette azt, akivel beszélt.

— Azt mondja, uram, hogy gyermekét két órákor operálják torokgyík miatt? Nos, ez az operáció nem fog estig tartani! Remélem, az operáció után bejön a hivatalába.

A „remélem“ szó kimondásakor mereven belenezett a vele szembeállónak lelkébe is.

Egyszer azonban elérkezett a pillanat, hogy Rachinotnak nyugalomba kellett vonulni. Megfosztva egyik napról a másikra meg-

által a városépítés tudománya foglalkozott már e kérdéssel.

Csak természetes, hogy nem alakulhatott ki egységes, megállapított vélemény e tekintetben, hogy mi volna a legcélravezetőbb építkezési eljárás a földrengések ellen.

Japánban, hol gyakoriabbak a földrengések, az egye emeken földrengéstani tanfolyamok vannak, s mozgó felületen mesterségesen előidézett földrengésekkel próbálták ki, milyen alakú építmények, falak állanak legjobban ellen a föld meingásának.

Németország városépítési és városrendezési szakértői szintén foglalkoztak ezzel a kérdéssel és arra az eredményre jutottak, hogy földrengések ellen nincs más védekezés, mint a vasbeton építkezés, és pedig a szó teljes értelmében vasbeton alkalmazása mindenütt, az egész épületen és minden épületben. Amide az ilyen építkezés oly költséges, oly nagy anyag-és terülepazarlással jár, hogy legtöbb helyen ki sem vihető. Olaszország építő szakértői elentétben ezzel az elvel, barakkyszerű lakóházak építését tartják előnyösnek, s földrengésjárta vidékeken bambusznád és papirosanyagból való építkezést javasolnak. A japánok alul széles, felfelé keskenyedő pagodaépítményeket tartanak legjobbaknak s a Japánban történt földrengések ezen álláspont helyességét ott igazolták is.

Mind ezen megalapításokat mi gyakorlatilag nem nagyon fordíthatjuk hasznunkra és javunkra. Sem barakképítési, sem bambusznád

szokott környezetétől, roppant ürességet érez, foglalkozása nincs. Száműzött ő, aki nem talál ürügyet bárhová is menni s nincs senkije, akihez szólhatna.

De az ember nem élhet a semmiben. Rachinot a minisztérium körül ólalkodik, abban az időben, amikor jönnek és abban, amikor mennek az alkalmazottak. De hogyan szólítsa meg őket? Az igazat megvallva, nem is ismeri őket, idegenek maradtak reá nézve e hasszu idő alatt.

És egyik sem lép oda hozzá, egyik sem látszik őt észrevenni. Egy heti fájdalmas csavargás után es ebe jut egy segéd, akit Martinnek hívtak, aki ugyan nem tartozott az ő hivatalához, de mégis köszönteni szokta volt őt mivel tudta kilétét. Megkockáztatja a hozzá való közeledést s igyekszik kegyes lenni vele, kérdezősködik a helyzetéről, feleségéről, aki arról a vidékről való, mint maga. Lelkesülten vesz tudomást róla, hogy Martinnek három kis gyermeke van s kijelenti, hogy nagyon szeretné látni őket. Milyenek? Kire hasonlítanak?

Martin kénytelen őt meghívni magához. — Ha arra mehozhatik menni vasárnap, tessék feljönni hozzáuk egy jónapot-ra.

Rachinot sőt mehozhatni az engedelmet s a következő vasárnap megjelenik Martinéknál. A családi élet melege jól hat reá, megnyugtítja. A magány meg az étvágyát is elvette, erélyét, nyugalmát aláassa, sőt már kezdte megtámadni éle gyökereit.

és papiranyagokból való építési rendszereket el nem fogadhatunk; korunkban a modern igényekkel, kényelmi és művészi szempontokkal is kell számot vetnünk, de e mellett az építkezések anyagi követelményeivel is. Így inkább számításokból és konstruktív módon igazolt gyakorlati tapasztalatokból kell levonnunk azokat az irányelveket, melyeket a földrengések elleni védekezés szempontjából is a városépítkezéseknél követnünk kell.

Földrengések alkalmával azt a gyakorlati tapasztalatot szerezték, hogy a kisebb fajsúlyú biró anyagok jobban ellenállnak a földrengésnek. Legjobban megrongálódnak a kőtömbökből felépített falak és a favázás házak kevésbé szenvednek a földrengéstől. Jó szolgálatot tesznek a pillér-építmények. Mindenesetre a vasbetonanyag, — ha költséges voltánál fogva alkalmazható, — aránylag kisebb súlyánál fogva alkalmas anyag a biztonságos építésre.

Földrengésjárta helyeken nagyon óvakodni kell az épületeken létesíteni szokott kiugró párkányoktól, szabadon álló oszlopoktól s az épületből messze kinyúló erkélyektől. Tetőfedésre könnyű anyag alkalmazása ajánlatos, nevezetesen zsindegy és bádog.

Általában azonban mindezek csak általános irányelvek, mert a helyi viszonyok és speciális körülmények szabják mindig meg, hogy a városépítés tudományának és művészetének figyelembevétele mellett milyen városépítkezés az, mely előre nem látható esetekre való

Engedelmet kér rá, hogy a vasárnapon kívül még csütörtökön is felnézhessen, még pedig ebéd előtt. Természetesen csak mint a gyermekek jó barátja jöhet ide, mint gyakori látogató s az első percben nehézség toladodik eléje: a gyermekek félnek tőle.

— Ha legközelebb eljövök, — mormogja — akkor magamhoz szoktatom őket. Igen, hamar el fogok jönni épp e célból.

Most már minden másodnap megérkezik, pontosan, mint az óra s zsebe tele van cukorral és játékszerrel.

De a gyermekek elfogadják az ajándékot és elmenekülnek, szülőik hiában szidják őket, hogy legyenek kedvesek az idegennek, a legkisebb rokonszenvet sem érzik iránta:

Maurice és Riri, a három és öt éves fiú és Julie, a hat éves kis leány egyaránt tartanak tőle.

Ösztönük, egyszerű és szeretetteljes szívüknek ösztöne tartja őket vissza Rachinotól. Biztos divinációval megérik, hogy valaki ragaszkodik-e igazán hozzájuk, az illetőnek arcvonásából, tekintetéből olvassák ki ezt. Ha szeretettel találkoznak, kis szívük azonnal felmelegszik, de viszont legyőzhetően ellen-szenvet éreznek a szárazlelkű ember iránt, akinek soha másnak jóvoltát célzó gondolat nem született meg a lelkében. Rachinot viszont szataszítóan hat reájuk.

Végre a gyermekek legyőzhetetlen ellen-szenve át-agadt a szülőkre is. Napról-napra hidegebben fogadják a keletlen vendéget s ez

tekintettel is megfelel a biztonság követelményeknek.

Hazánk legtöbb városban még a meglévő városrészek rendezésére és a város bővítésére irányuló rendszeres terv sem áll a városok rendelkezésére. Mindenekelőtt szükséges volna városainkban a városépítés tervszerűségét biztosítani és a városaink egészséges és szép fejlődését előkészítő munkálatokat elkészíteni.

S a várostervezetek készítéseivel — Kecskemét szomorú példája bizonyítja — már nagyobb figyelemmel kell lennünk a biztonsági követelményekre is. Kétségtelen azonban, hogy a városépítési tudománynak még nagy utat kell megtenni addig, míg pozitívebben megállapíthatja, milyen városépítés lesz a lehető legbiztosabb a földrengések ellen.

UJDONSÁGOK.

— Személyi hír. Vio Antal dr. országgyűlési képviselő tegnap este Budapestre utazott, hogy részt vegyen a képviselőház tanácskozásain.

— A párhuzamos abbáziai Reichsstrasse. Tegnap számunkban már megírtuk, hogy vasárnap nyílt meg a forgalomnak a „Kaiser Franz Josef-Jubileums-Reichsstrasse“. Ez az új utvonalon annyiban fontos, hogy teljesen párhuzamosan halad az eddigi Reichsstrassával. Az új ut Matugliából Voloskába vezető régi úttól az abbáziai kisvasutak villamstelepénél ágazik el s Abbázia felett, párhuzamosan a régi úttal, Abbázia legdélibb részeig Lipovicáig vezet. A mindvégig erdős helyen épült, gyönyörű tengeri kilátással bíró új ut hivatása: főként a régi Reichsstrasse kocsiforgalmát megszüntetni s ezentúl Matuglia és Lovrana közt a kocsiforgalmat az új úton fogják lebonyolítani. Ez által a régi Reichsstrasse mentén a közlekedés kényelmesebb és biztosabb lesz a jövőben, az új ut mentén pedig idővel egészen új villakolónia fog létesülni. A telkek értéke máris emelkedett s egy-két év múlva az új villasorok révén Abbázia képe teljesen megváltozik. A Jubileums-Reichsstrasse közel egy millió korona költséggel épült, ebből az összegből azonban mintegy harminc százalék a szükségessé vált telekkiszájitásokra fordított. Az új ut 5660 méter hosszú, kocsit szélessége 7.5 méter, a járdával együtt 9 méter.

napról-napra mélabusabb és boldogtalanabb lesz, s egyre azon töri a fejét, mit találhatna ki, amivel a gyermekek ellenszenvét lefegyverezze, mert e család nélkül ismét vissza kell térnie rideg, szeretetnélküli magányába.

Egy napon Rachinot úgy megy el hazulról, hogy Martinéktől végképp elbucszik. Még egyszer kiteszi magát a jeges fogadtatásnak s aztán vége. Bátorsága elhagyta, nem fog tovább hiában makacskodni látogatósaival.

Utközben egy mindennapi utcai szerencsétlenség vonja magára figyelmét. Egy utcai gyümölcsárúsné egy vágató kocsit elé tolt a szekerét és az felborította a kézt járművet s a gyümölcs szerte-széjjel gurult. Az ő kára! A kocsi nem tartozik neki semmi kárpótlással a pocskékra taposott és sárba gurult gyümölcsért, mit megy az utra.

Rachinot felemel néhány darab narancsot az útról s visszahelyezi azt a kék kocsira, minden különös érzés vagy gondolat nélkül, mint régi, pedáns mániákus, aki nem szereti, ha valami kárba vész. De a kofa gyermeke szomorú és kedves tekintettel néz rá.

Megmagyarázhatatlan impulzusnak engedve, a zsebéhez nyúl Rachinot:

— Mondja csak, lelkem, legalább száz sou ára gyümölcs ment itt pocskékra, ugy-e? Fogja... Ne essék úgy kétségbe...

Lelkében új érzés támad, a melegségnek egy sugara világítja meg tekintetét. Es miközben tovább ballag, így szól önmagához.

— A vízvezeték kibővítése. A városi tanács Plasse alközség lakosságának sokszor megújított kérelmére való tekintettel végre elhatározta, hogy az ottani vízvezeték kibővíteti. E célból elkészítette a tervezeteket s a kibővítési munkálatok biztosítására nyilvános árlejtést írt ki. Az ajánlatokat július 31-ig lehet benyújtani. A feltételek a városi közszolgáltatási hivatalnál tudhatók meg s az ajánlatokhoz a városi pénztárnál befizetett 7000 koronás bántópenz letéti jegyét is mellékelni kell.

— Felolvasás a boule és roulette körül. Jelentették, hogy De Biasi vivómester felolvasást akart tartani a boule és a roulette közti különbségről. A felolvasást azonban kétszer is el kellett halasztani, mert nem talált megfelelő helyiséget. Most arról értesülünk, hogy a „Club Avenir“ a vivómester rendelkezésére bocsátotta körhelyiségét, melyben többször hirdetett felolvasását július 27-ikén, csütörtökön este tartja meg. A körhelyiség a Casa Kucichban van. Az 1 koronás belépőjegyet a „Caffé Specchi“ pénztáránál lehet megváltani.

— Widmer fiumei repülése. Mint értesülünk, Widmer József triezsi aviatikus, aki vasárnap bámulatot keltő repülést végzett a Triest mellett levő Zanléban s háromszor megkerülte a San-Giusto bazilikát s azután visszatért a kiindulási helyre valószínűleg a jövő héten Fiumében is repülni fog. Widmer aviatikussal egy abbáziai mozgófényképszínház tulajdonosa folytatja a tárgyalásokat s a terv szerint Widmer Fiume, Abbazia és Lovrana közt repülne.

— Uj olasz főkonzul. Római jelentés szerint Viktor Emánuel király Orsini báró konzult budapesti főkonzullá nevezte ki.

— A kivándorlás csökkenése. Az Észak-amerikai Egyesült Államokba való bevándorlás ebben az évben erősen csökkent. Így a folyó év első felében Hamburg és Bréma kikötőkből 99.531-en vándoroltak ki, míg a múlt évben 165.414-en mentek Amerikába. A Földközi-tengeri kikötőkből szintén kevesebben indultak utra. A kivándorlás csökkenésének oka mindenesetre csak részben tudható be az Egyesült Államok kedvezőtlen gazdasági viszonyainak s főképpen abban keresendő, hogy az Egyesült-Államokba való bevándorlás a törvények szigorubb alkalmazása által nehezebb lett. A hajóstársaságok ezért a fedélközi utasok felvételénél sokkal elővigyázatosabbak s mindazokat visszautasítják, akiket az a ve-

— Bizonyosan ez volt az egész vagyona, szegénynek... Nem értem, hogy lehet úgy élni, hogy ne érdeklődik az ember azok iránt akiket maga körül lát...

Megrázza a fejét s pislog, mintha az új Rachinot a régi Rachinotnak magyarázna valami egészen természetes és mégis nagyon különös dolgot.

Mikor Martinékhoz bemegegy, — mily szerencsétlenség! — észreveszi, hogy a bonbonokat otthon felejtette s nem is próbálja meg magához hívni a gyermekeket. Vége van, beletörődik a nyomoruságos egyedüllétbe, amelynek hidege a szívéig ér.

Miután Martinék és feleségének köszönt, szinte beleroskad egy székbe s már bejelenti távozását:

— Megyek, mindjárt megyek. Azonnal...

De a kis Julie természetes, bájos mozdulattal odalopózik hozzá, hamiskásan néz rá s megszólal:

— Ma nem félek tőled. Tudod miért? Mert egész más arcod van, mint tegnap.

Ugy tesz, mint ahogy a mamáktól látta volt, akik kitálják, milyen csíny követnek el a gyermek utközben, az iskolából hazajövet. Féloldalra hajítja a fejét s a Rachinot orra előtt hadonászva picike mutatóujjal, szól:

— Oh, öregem, ne tagadd, te utközben kicserélted a szemeidet!

L. F.

szély fenyeget, hogy az amerikai bevándorlási hatóságok Európába küldik vissza őket. A bevándorlás körül fennálló nehézségek még azokat is visszatartják a kivándorlástól, akik különben Észak-Amerikában a karnak letelepedni s míg az Egyesült-Államok bevándorlása lényegesen csökkent, addig mindazon hajóstársaságok, amelyek Délamerikába és Kanadába indítanak hajójaratokat, a forgalom növekedéséről számolhatnak be.

— Automobilverseny Voloska és Cantrida között. Az abbáziai „Casino des Etrangers“ vasárnap, július 30-án Voloska és Cantrida között automobilversenyt rendez. A hét kilométer gondozott úton fog lefolyni a verseny, amelyre eddig tizenkét gépkocsit jelentettek be. Nevezni július 27-ig lehet Kaszakov Vladimir dzsü-dzsicu-mesternél, a verseny rendezőjénél.

Az automobilverseny programja a következő:

A versenyt július 30-ikán délután három órákor tartják meg s az indulás Volocából történik Cantrida felé. A versenyt megelőző napon déli 12—2 óra között tréning lesz, mely alkalommal az érdeklődőktől 1 korona belépődíjat szednek. Az automobilverseny napjára a matugliei villamosmű mellett tribünöket emelnek a közönség részére. A tribünökön az ülőhely 5, az állóhely pedig 2 koronába kerül. Mindenki, aki a verseny útja mellett foglal helyet 1 koronát fizet.

A rendezőség ezután is figyelmezteti az érdeklődőket, hogy helyeiket egy órával a verseny előtt foglalják el. A kocsik pedig fél órával korábban tartoznak kijelölt helyeikre megállani.

— Kornfeld Pál báró visszaérkezése. A „Cunard Line“ 32.000 tonnás luxusgőzöse a „Lusitania“, egy Fishguard-i (Anglia) távirat szerint, ismét újabb gyorsasági rekordot termelve, tegnap odaérkezett. A gőzös első utasai között volt Kornfeld Pál báró, a Hitelbank igazgatója is, ki amerikai tanulmányútról érkezett vissza Európába. Kornfeld Pál rendkívül intenzív munkát teljesített Amerikában. Nem éppen csak a Hitelbank tervezett amerikai vállalkozása érdekében hanem a Hitelbank egyéb üzleti és iparvállalatai érdekében is. Ezeknek a legnagyobb részét jól ismerik Amerikában is — így a világhíres Ganz-telepek a mezőgazdasági ipar, cukorgyárak, olajfinomító termelésének, üzemének nagy tekintélye van Amerikában is és Kornfeld Pál bárónak sikerült most ezek részére is még fokozottabb érdeklődést biztosítani az amerikai piacon.

— Az atlanti hajóstársaságok kártel egyezménye. Az atlanti hajóstársaságok londoni konferenciáján kedvezőbbre fordult a hangulat, miután előzőleg úgy látszott, hogy a kontinentális hajóstársaságok az angol követelésekkel szemben való magatartásuk meghússítják a további tárgyalásokat. A kontinentális vonalak előzékenysége folytán most már valószínű, hogy ma már teljes megegyezés lesz biztosítható. A díjráták minimumának megállapítását is kívánatosnak jelezték. Ellenben nagyobb nehézségek mégis mutatkoznak a nyereségrészesedés kérdésénél. Ennek a kvótáját ugyanis az érdekelt hajózási vállalatok gyarapodása folytán csökkenteni kell, bár a más részről ez is kiegyenlítődik, a kanadai forgalom emelkedésével. Az angol vonalak járatái is gyarapodtak közben, ellenben csökkent az utasforgalmuk és mindezek alapján nagyobb kvótát követeltek. A „Norddeutscher Lloyd“, a „Hamburg Amerika-Line“, a „Royal Star Line“ és hollandin-amerikai vállalatok eddig 62 százalékos részesedéssel szerepeltek az angol vállalatok 32 százalékos részesedéssel.

— A villamoskocsi szaporítása. A városi tanács nemrégiben a Schlick-féle gépkocsiban több villamoskocsit rendelt. Az eddigi kocsi ma érkezett meg Fiuméba s a pályaudvarról a villamos remizbe való szállítást ugyancsak nehezen ment. Négy ló húzza a hatalmas, — modern felszerelésű villamoskocsit, mely jóval diszesebb és célszerűbb az eddigieknél. Az új villamos, mely a 24-es számot viseli, s legközelebb bevonják a forgalomba.

— **Megrugdalta a detektivet.** A Fiumara tegnap este tizenegy óra felé nagy botlás helye volt. Rak detektiv észrevette, hogy Spehar Mária 24 éves ogulini illetőségű édesanyját, akit a városból kitiltottak, visszavitték a városba. A detektiv erre felszólította a lányt, hogy kövesse őt a rendőrségre. Spehar Mária azonban ellenszegült a felhívásnak s a rendőrség pillanatok alatt földre vetette magát. Mikor a detektiv lehajolt, hogy a lányt felvegye, ez körmeivel a detektiv arcának esett, melyről erősen megverezte Rakot, akit többször meg is rugott. A bajbajutott detektiv segítségére sietett egy polgári ruhás rendőr is és két férfiúnak ugyancsak elég fáradságba került, amíg a feldühödött némbert megfékezték. Spehar Máriát az összeverődött tömeg közepén a rendőrség fiumarai kirendeltéttségére, majd onnan a központi rendőrségre kísérték, ahol letartóztatták.

A rendőrbírósa a lányt ma tiltottviszogatás miatt 15 napi elzárásra ítélte s az ítéletet az ügyészséghez, hogy hatóság elleni erőszak büntetése miatt megindítsák ellene az eljárását.

— **Halálos zuhanás.** Perech Pál 13 éves tanuló tegnap délelőtt az osztrák határ közelében egy meredek magaslat szélén levő fűgészeden a szél hatására a szél felé esett. Fűgészeden közben az alatta levő ág leszakadt s a szerencsétlen fiú mintegy 20 méternyi mélységbe zuhant. Perech a szőlőterületen holtan, összeroncsolt koponyával terült el. Holttestét szülei kívánságára otthon hagyták.

— **Polgár Károly Pozsonyban.** A „Ny. H.” írja: Polgár Károly, a pozsonyi színház igazgatója pénteken este városunkba érkezett, hogy az ősszel megkezdődő magyar színi évadra vonatkozólag egyes előkészületeket megtegyen. Megnyitó előadásul Polgár Károly színtársulata Erkel Ferenc „Hunyady László” operáját fogja előadni, amelyet külsőségek tekintetében is úgy rendez az igazgató, hogy a megnyitás napjához és Városi Színházunk jubileum évének megkezdéséhez méltó legyen. A Polgár-féle színtársulat szeptember elején kezd meg működését az új kaposvári színházban.

— **A Danubius gyári szerencsétlenség.** A Danubius-hajógyárban történt állványleszakadási baleset ügyében megindították a vizsgálatot. A szerencsétlenül járt hat munkás közül kettőnek az állapota rosszabodott s a kórházba kellett szállítani őket.

— **Osztrák vélemény a turini kiállítás magyar csoportjáról.** Érdekes közlemény jelent meg az egyik osztrák szaklapban a turini világkiállítás magyar csoportjáról. Pistor Egon írta, a bécsi kereskedelmi és iparkamara titkáranak tollából. A cikk elismerőleg nyilatkozik a magyar pavillon „bizarr” és rendkívül széles berendezéséről s a művészi stílusban épült pavillonról. Összehasonlítja a magyar pavillont a többi nemzet kiállításával s arra az eredményre jut, hogy a fejlődő magyar ipar kiállított remekei bátran felvehetik a versenyt a nyugati, fejlett iparú államok kiállított tárgyaival. Természetesen a magyar ipar még nem fejlődött annyira, hogy minden cikkét gyárt, de a gyártott cikkek mintaszerűek. A magyar reklámcikkekről is meglehetősen emlékezik meg s a külföldi figyelmét hívja fel a magyar gyártmányokra.

— **A bescanuovai vízbefut.** Tegnap megirtuk, Bescanuován Host András fürdő közelében vízbefut. Mint most értesülünk, a vízbefut azonos Host ismert drogériással. Hostot, mint az orvosok megállapították, szivszélhűtés ölte meg a vízben.

— **A riporter-király.** A kalap-, gallér- és egyéb hasonló királyok mintájára, de ezeknél sokkal méltóbban megilleti a király cím az „court newsmant”, az udvari újságíró, akinek lakonikus rövidségű jelentései az angol lapok napi híreinek élén láthatók nap-nap után. Az angol udvari újságíró a világ, de legalább is az angol sajtó legjobban fizetett riportere.

Fejedelmi jövedelmét azonban épenséggel nem írja ki, hanem ellenkezőleg inkább azért, hogy minden fölösleges szószaporítást, színezést gondosan elkerüljön és az eseményeket és a neveteket a lehető legrövidebb alakban leközlje.

Hogy azonban ez a száraz újságírás

minő jövedelmező, azt élénken bizonyítja az a körülmény, hogy a jelenlegi riporterkirály elődje néhány esztendővel ezelőtt többszörös milliómosként vonult vissza „irodalmi tevékenységének” színteréről. — Az udvari jelentések szerkesztőjének ugyanis korábban mind az azoktól a személyektől, a kiknek a neve a jelentésekben felemlített, a régi szokás-jog alapján 1—1 sovereign, tehát körülbelül 55 korona járt fejéért. Már most egy-egy udvari bál, amelyen átlag 1200 ember szokott résztvenni, mindjárt 20—30 ezer koronával tette gazdagabbá a szerencsés szerkesztőt, a kinek ezért a nagy pénzért alig kellett valamit fáradsnia.

VII. Edvárd király trónralépése után kis sé megrendszabályozta ezt a sinecurát. Ma már a court newsmant jövedelme arra az illetékre szorított, amelyet a felsorolt személyiségek önszántukból adnak és ami bizony jóval kisebb a régi sovereign-nél. Mindamellett egy-egy udvari bál még ma is tekintélyes jövedelmet jelent az udvari újságíróknak, akinek ezenkívül nagyobb összegű fix fizetése is van, amelyet a királyi pár pénztárából vesz fel. Ezénfelül azoknak a lapoknak, amelyek nem nélkülözhetik az udvari jelentéseket szintén meg kell fizetniök az udvari tudósításokat. És így, ha a jelenlegi londoni court newsmant nem is keres többé száz ezreket egy-egy esztendőben, mindamellett mégis kétségtelen, hogy ő az egész angol sajtó legjobban megfizetett embere.

— **Baleset tolatás közben.** Ma délelőtt tíz óra után a deliai pályaudvaron könnyen végzetessé válható baleset történt. Egy Scrobogna János nevű munkás eddig ismeretlen okból egyik tolató mozdony alá került, mely egyik lábát levágta. A mozdony az ájult embert a kórházba szállították, ahol eddig kihallgatni nem lehetett. A susáki hatóságok megindították a vizsgálatot.

— **Uj rendszer a táviratok kézbesítésére.** A táviratforgalom könnyebb lebonyolítása végett a táviró-igazgatóság elhatározta, hogy a közeljövőben egy új rendszert léptet életbe, melynél a soktávratú vállalatok táviratait nem fogják kézbesíteni, hanem telefonon fogják annak tartalmáról értesíteni. Sőt meg fogják engedni, hogy Budapestre címzett táviratoknál — feltéve, ha a címzett telefontal rendelkezik — mindegyik közlelő cím nélkül csupán a vezetéknev és a telefonszám legyen a távirat címe. A táviró-igazgatóság egyelőre a nagyobb előfizetőket véleményadásra fogja felhívni ez új rendszer dolgában.

— **A Duna-Adriai vasut.** Konstantinápolyi jelentés szerint a Duna-Adriai vasut megépítéséhez a török porta még nem adta meg az engedélyt. Diplomáciai körökben azt tartják, hogy Ausztria-Magyarország közbenjárására tagadja meg a porta az engedélyt. A Duna-Adriai vasut ugyanis keresztezi a szandzsák vasut terveit, amelyeket annak idején a monarchia a portánál keresztülvitt és a melyek megfelelnek Ausztria-Magyarország érdekeinek.

— **Elfogott cipőtolvajok.** A vasúti állomáson tegnap éjjel a szolgálatot tevő rendőrnek feltűnt egy fiatal ember, aki három pár cipőt akart eladni. A rendőr kérdőre vonta a gyanús embert, aki nem tudott a cipők eredete fölül elfogadható választ adni. A rendőr a fiatal embert a rendőrségre kísérte. Ott is zavaros feleleteket adott. Minthogy valószínű volt, hogy a gyanús embernek több cipő is van a birtokában, a rendőrség két detektiv által házkutatást tartatott nála. A kutatás meglepő eredménnyel végződött, mert két teljes láda cipő került elő. A rendőrség most már aziránt nyomozott, hogy nincsenek-e cinkostársai a tolvajnak. A cinkostársakat a rendőrségnek sikerült szintén elfogni. Megállapították, hogy Fuciak Mátyás három cinkostársával együtt megdézsmálta az államvasutak egyik raktárát, ahonnan 800 korona értékű cipőt loptak el. Mind a négyet letartóztatták.

A Tengerpart minden jogos panaszt közöl és minden közérdekű felszólalásnak helyt ad.

Távirat ◀ Telefon

A képviselőház ülése.

BUDAPEST, jul. 25. A képviselőház mai ülésén Berzeviczy Albert elnököl.

Jelenti, hogy Benedek János, Papp Zoltán és Jeszenszky Ferenc hosszabb szabadságot kérnek.

Mádi-Kovács János kéri, hogy a Ház a három képviselő szabadság kérése felett külön-külön szavazzon.

Jelenti az elnök, hogy Benedek János és Papp Zoltán szabadságolására vonatkozólag husznál több képviselő névszerinti szavazást és annak holnapra halasztását kérte; Jeszenszky szabadságkérését illetőleg pedig husznál több képviselő az azonnali névszerinti szavazást kérelmezte.

Az elnök a névszerinti szavazást elrendeli s annak befejezése után közli, hogy a Ház 116 szavazattal 7 szó ellenében a kért szabadságot megtagadta.

Bemutatja az elnök Budapest székesfőváros feliratát a tartalékosok és póttartalékosok családjainak a támogatása iránt. — A feliratot kiadják a kérvényi bizottságnak.

A tegnapi mára halasztott névszerinti szavazás befejezésekor az elnök jelenti, hogy a képviselőház 115 szavazattal 16 ellenében Bosnyák Géza szabadságát megtagadta. Hasonló elbírásban részesítik Ráth Endre szabadságkérését is.

A Ház most áttér a napirenden szereplő véderőjavaslatok folytatólagos tárgyalására.

Szabó István nagyatádi kisgazdapárti beszél a javaslatok ellen.

A szónok hosszasan foglalkozik a katonai javaslatokkal, támadja a kormányt s kijelenti pártja nevében, hogy a javaslatokat nem fogadja el. Határozati javaslatot nyújt be a tovább szolgáló altisztek kártalanítása iránt.

Ezzel az ülés véget ért.

A kecskeméti pusztulás.

KECSKEMÉT, jul. 25. A városi tanács emberfeletti munkát végez, hogy a lakosság kívánalmainak eleget tegyen. Ez azonban csak nehezen megy, mert a városi tanács mindössze öt mérnök és két műépítész felett rendelkezik. A szakértők véleménye szerint az egész várost újjá kellene építeni, mert a házak annyira megrongálódtak, hogy minden szükség szerű javítás ellenére bármily kisebb rengés halomra döntené a házakat. — A budapesti olasz főkonzul ma táviratiilag értesítette Kecskemét város tanácsát, hogy olasz munkásokat szívesen hocsát rendelkezésére a nagy munkához. Honvédelmi miniszter ma újabb 68 tábori sátrat küldött a városnak. Ma husz csendőr érkezett Kecskemétre.

Székely Györbe repült.

KOMÁROM, jul. 25. Székely Mihály ezrekre menő közönség jelenlétében reggel 7 órakor felszállott. Előbb gyakorlatokat végzett a levegőben, majd gyönyörű kört írt le a város felett s utána Györbe repült. Györbe félnyolckor érkezett, ahol a katonai gyakorlóterén ezrek várták. A jeles magyar aviatikus megkerülte a gyakorlóteret s azután simán leszállott. Délután Pozsonyba folytatja útját.

Tisza és Andrassy.

BUDAPEST, jul. 25. Tisza István gróf tegnapi beszéde foglalkoztatta ma a képviselőház folyósóját. Tisza tegnap azt mondotta, hogy Andrassy hajlandó lett volna egy olyan kormányt támogatni, amelynek élén Tisza István áll. Már pedig a katonai javaslatok tekintetében — mondotta Tisza — közte

Uj olasz eroditesek az Adrián.
RÓMA, jul. 25. A tengernagyi hivatal a vezérkarral egyetértőleg az Adria mentén lévő olasz erodők megerosítését határozta el. A bari-i és anconai hadikikötőt páncéltornyokkal és 45 centiméteres ütegekkel szerelik fel. A kormány az eroditések részére 6 millió hitelt kér.

A pápa beteg.

RÓMA, jul. 25. A pápát könnyebb természetű rekedtség támadta meg, amiért orvosai tanácsára a fogadásokat egyelőre megszüntette.

A Lloyd új hajója.

TRIESZT, jul. 25. Tegnapi vizrebocsátották a Lloyd társaság 10.000 tonnás „Heluan” gőzösét, a „Wien” testvérhajóját. Az új gőzös Triest és Alexandria közt a forgalmat 70 óra alatt bonyolítja le s így Páris Alexandriából 82 1/2 óra alatt érhető el. Ez a közlekedés a kontinens és Egyiptom közt a leggyorsabb lesz.

Igyék naponta 1-2 palack

Dupla-malátasört,

de Szent István védjegyűt, mert ez a legelső, a valódi.

A söriparban korszakot alkotó a „Kőbányai Polgári Ső főződe” ezen világhírű sőre, amelyet már minden országban utánoznak. Nemcsak a legelvezetesebb üdítő ital, de csodálatos gyógyhatása is van idegesség-, étvágyhiány-, érszegénység-, álmatlanság-, tüdő- és gyomorbetegségeknek és szoptató nőknek is.

Jánlja: Noorden tanár Bécsben; Korányi tanár Budapesten; Glax tanár Abáziában és számos más szaktekintély.

Kapható:

Frisztöltésű palackokban minden fűszer és csemege kereskedésben. Frissen csapról kimérve minden előkelő étteremben.

„ADRIA” szálló és étterem

FIUME
ADAMICH és ADRIA UTCA (ZMAJIC PALOTA)

A város központjában a hajóállomás közelében. Kényelmesen berendezett szobák tengeri kilátással, fürdővel és villanyos világítással.

Kitünő német és olasz konyha.

Hamisítatlan borok. - Elsőrangú sör.

Tulajdonos: de Negri Tranquillo.

Hotel Trocadero

nagy étteremmel

(Velece) a Lidón (Velece)

Elsőrendű új ház a főuttól jobbra, modern komforttal berendezett szobák fürdővel berendezve. Orvos a házban. Penzió és étlap szerinti étkezés.

Tulajdonos:

Tagliapietra Giovanni.

„DE LA VILLE” SZÁLLODA, KÁVÉHAZ ÉS ÉTTEREM FIUME, DEÁK-KORZÓ.

— A magyarság találkozó helye. —
Az étteremben délelőtt 9 órától izletes villásreggeli olcsó árakon.
A kávéházban esténként KOVÁCS JÓZSEF jóhírnevű kaposvári cigányzenekara hangversenyez.
TULAJDONOS:
BUDAI KÁROLY

LA GRASTA TAMÁS új divatáru üzlete.

Fiume, Via Riva 6 sz. (Marac-ház).

Nagy választék divatkülönlegességekben, rövid-árúkbán, szövött- és konfekció-árúkbán.

Bluzok, alszoknyák, gyermek- és reformruhák, kötének, valamint férfi és női fehérneműk. Nyakkendők, esernyők és sétabotok. Jutányos árak.

Szíves pártfogást kér

LA GRASTA TAMÁS

„BRISTOL”

szálloda, kávéház és étterem
Fiume, Deák-Corso.

Teljes komforttal berendezett 65 szobával, kitünő kávéházzal és étteremmel. Izletes magyar, német és francia konyha, legjobb minőségű fajborok és pezsgők, valamint kávéházi italok állanak a t. vendégek rendelkezésére

Bel- és külföldi lapok.

Figyelmes kiszolgálás.

Az étteremben és a kávéházban előfizetések mérsékelt áron fogadtatnak el.

Tulajdonos: Ruzich György.

Szabadalmi szám 16794.

BECK KÁROLY

épület- és műlakatos

szab ablakszellőztető készülék-készítő-gyára
Budapest, VIII., József-utca 14. sz.

● Az egészség a fő! ●
melyet csakis kellő szellőztetés által érhetünk el.

A Beck Károly-féle ujonnan feltalált és szabadalmazott ablakszellőztető-készülék

magyar gyártmány, mely most már felülmúlja az összes külföldi és mostanáig alkalmazott szellőztetőket úgy célszerűségben, jószágban, mint olcsóságban. Egészségügyi szempontból 45° nyitás által légvonat kizárva. Minden ablakra alkalmazható.

Ablakszellőztető árak:

Legnagyobb, legnehezebb és díszes ... K 25.—
Re d. abl. iskolák, intézetek, magánlakásokhoz „ 13.—
Könnyebb szimpla ablakokhoz „ 9.—
Klozett-ablak „ 7.60

Költségvetések ingyen!

Ablakszellőztető-készülékeimet a következő nevezetesebb helyeken használják: Nemzeti Kaszinó, Kereskedelmi miniszterium, kef. főgimnázium, M. kir. Ludovica, Magy. kir. dohánygyár. Kíspesti állami elemi iskolákban s több kórházban, iskolákban a fővárosban és vidéken s kitünőnek bizonyultak.

Megrendelések úgy helyben, mint vidékre gyorsan és pontosan eszközöztetnek.

1500 darab már használatban van.

Mérték vétele végett sziveskedjék hozzám fordulni.

VIII. évfolyam.

„A Tengerpart”

Fiuménak legélénkebben szerkesztett és legjobban informált napilap a jelenleg

VIII. évfolyamában

jelenik meg.

Mint Fiuménak és a környékbeli fürdőhelyeknek legnépszerűbb, legelterjedtebb és legrégebbi magyar napilapja

„A TENGERPART”

a kereskedelmi és üzleti világ legalkalmasabb hirdetési orgánuma.

Hirdetési árai a lap nagy példányszámaához viszonyítva igen mérsékelték.

Előfizetési árai:

Egy évre	---	K. 24.—
fél évre	---	„ 12.—
negyedévre	---	„ 6.—
egy óra	---	„ 2.—

Tiszviselők fél áron kapják „A TENGERPART”-ot, úgyhogy az utóbbiaknak

„A TENGERPART”
házhoz szállítva csak 4 fillérbe kerül naponta.

Előfizetéseket posta és telefon útján is felvesz

«A TENGERPART» kiadóhivatala Fiume

Grad. del Sasso Bianco 3. szám 1. emelet.

[a Hungaria szálló mögött.]

Telefon 229. sz.

Postafiók 105. sz.

Mutatványszámokat egy hétfőig ingyen küldünk.

VIII. évfolyam.

Fölvétetik

egy ügyes ügynök magánfelek meglátogatására fix fizetés és magas jutalék mellett.

Cim a kiadóhivatalban.

Teljes hálószobabutor berendezés
esetleg részletfizetésre is eladó.

S. Herskovits.
Via Giuseppe Parini 6.

Egy jó forgalmu vendéglő

betegség miatt azonnal eladó. Cim meg tudható 10-40 telefon alatt.

TURINI NEMZETKÖZI KIÁLLITÁS 1911.

A S. A. L. V. E. vezetése és a kiállítás Végrehajtó Bizottságának ellenőrzése alatt álló

SZÁLLODÁK

Minden modern kényelem. Egyenesen szállóknak készült épületek.

Új berendezés. — Központi fűtés. — Villanyvilágítás. — Fürdők. — Automobilon az állomáson.

Grand Hôtel Victoria - - ELSŐRENDŰ - -

VIA MARIA VITTORIA 33, a város központjában.
250 szoba. Szalon. 2 Lift. Étterem. Szobák fürdővel. Garage.

Grand Hôtel de l'Exposition ELSŐRENDŰ

VIA SALUZZO 34. 5 percnyire a közp. pályaudvartól és a kiállitástól.
150 szoba. Szalon. Lift. Étterem.

Hôtel Doia

CORSO S. MAURIZIO, a királyi palota kertjével szemben.
Turin legnagyobb szállója.

500 szoba. 20 Szalon. Lift. Fürdők. Étterem.

Hôtel Meublé des Nations

VIA MADAMA CRISTINA 15. Központi fekvés, közel a kiállitáshoz.

80 szoba és terem. Felvonó. Fürdők.

Hôtel Meublé Donizetti

VIA DONIZETTI, a VIA ORMEA sarkán, 5 percnyire a kiállitástól.

100 szoba. Szalonok.

Hôtel Valentino .. MÁSODRENDŰ

VIA ORMEA 38, a kiállítás bejárata mellett.

85 szoba. Szalonok.

Hôtel Meublé Stupinigi

VIA S. SECONDO, a VIA FILANGIERI sarkán, az állomás mellett.

50 szoba. Szalonok.

Hôtel Meublé Crimée

VIA MONCALIERI 61, a PÓ jobb partján, a braziliai pavilonnal szemben a domb alján.

75 szoba. Szalonok. Garageok.

Hôtel Pension Eridano

VIA MONCALIERI 63, a PÓ jobb partján, a braziliai pavilonnal szemben, a monumentális hid és a domboldal kertje mellett.

70 szoba. Szalonok. Étterem. Bar.

Hôtel Regina MÁSODRENDŰ

CORSO REGINA MARGHERITA, a CORSO FARINI sarkán. Remek kilátás a dombokra és az alpesekre. Az Antonelliana múzeum és a Pó mellett.

500 szoba. — Nagy terem ünnepek és bankettek számára. — Lift. Étterem.

Felvilágosítások és szobamegrendelések végett következő címhez tessék fordulni:
Direction Générale des Hôtels de l'Exposition
Turin Via Arcivescovado 1 a. I. étage. Telefon 44-38. Sürgőcím: SALVE.

:: A turini kiállításra utazók figyelmébe! ::

Hôtel Monopol Meublé

Via Accademia Albertina 37. szám (a Corso Vittorio Emanuele sarkán)

Turin egyetlen német szállodája.

3 percnyire a „Porta Nuova” központi pályaudvartól,
2 percnyire a kiállítás főbejáratától.

ÁRAK 3 LIRÁTÓL FELJEBB.

Modern kényelem! - Német levelezés és kiszolgálás!

Tulajdonos Meyer M.

Cantrida fürdő és vendéglő

Hideg tengeri és napfürdők, 250 kabinnal. Nagy árnyas kert terrasszal. Kitűnő konyha és kifogástalan borok. Kőbányai polgári sör. Villanyos összeköttetés Fiuméból a fürdőig. Vasár. és ünnepnapokon délután katonazene.

Fürdőjegyek fehéreneművel 40 fillér.

Olcso fürdőbérletjegyek.

A Tengerpart

kiadóhivatala és szerkesztősége a Vicolo dell' Ospedaleban levő Wurzer ház I. emeletén van.

SCHÖN I. :: Szépség és hajápolási terme :: SCHÖN I.

Via Carducci 12, II. em.

A legújabb módszer szerint arc- kéz- láb-ápolás (manicur, pedicur) villanyos arcmasszázs (vibrations massage) szemölcslevétel és arcbán levő szőr eltávolítása, tyukszemvágás stb. Diszfésülések elvállaltatnak. Fésülések és hajmosások a rendelő lakásában is elvégeztetnek.

Telefon 11-89.

MILANO

Concordia szálló

a közp. pályaudvar (Stazione Centrale) téren.

Minden kényelem!

Jutányos árak

Cement és műtéglaiipar.

Ajánlja a m. t. közönségnek különösen pedig a mérnök, építész és építővállalkozó uraknak saját készítményeit: cementcsöveket, téglagyártmányokat, műkölépcsőket, s általában lépcső-készítményeket, kapuoszlopokat, korlátos erkélyeket, terraszokat, virágcserepeket fürdőkádokat és kéménykiégészítő szerkezeteket.

Elvállal mindenféle cement-, kréta-, szobrász-, gipsz, valamint egyéb diszmunkákat és általában szobrászati munkálatokat.

Nagy raktár építési anyagokban. Portland és román cement, kréta és fedőlemez stb.

Iroda:

Berl és Klein - Fiume

Telefon 525.

cégnél

Telefon 525.

„Mercur” könyvnyomdai műintézet

FIUME

Via Operai 12.

Telefon sz. 932

Könyvnyomdai munkák elsőrendű előállításban.

Magyar könyvnyomda.

Árajánlattal vidékre is készséggel szolgál.

Tulajdonos Chilko József